

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 31. srpnja 2023.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2023/0288(COD)

12258/23
ADD 4

SOC 560
EMPL 393
CODEC 1461
STATIS 50
ECOFIN 812

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	28. srpnja 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	SWD(2023) 266 final
Predmet:	RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA priložen dokumentu Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o statistici tržišta rada Europske unije o poslovnim subjektima i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 530/1999 te uredbi (EZ) br. 450/2003 i (EZ) br. 453/2008 Europskog parlamenta i Vijeća

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument SWD(2023) 266 final.

Priloženo: SWD(2023) 266 final

Bruxelles, 28.7.2023.
SWD(2023) 266 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE
SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA

priložen dokumentu

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA
o statistici tržišta rada Europske unije o poslovnim subjektima i stavljanju izvan snage
Uredbe Vijeća (EZ) br. 530/1999 te uredbi (EZ) br. 450/2003 i (EZ) br. 453/2008
Europskog parlamenta i Vijeća

{COM(2023) 459 final} - {SEC(2023) 295 final} - {SWD(2023) 265 final}

Uvod i kontekst

Eurostat, statistički ured Europske unije (EU), osigurava proizvodnju visokokvalitetnih i usporedivih europskih statistika u skladu sa statističkim načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 223/2009 o europskoj statistici. Europske statistike prvenstveno se upotrebljavaju za potrebe oblikovanja, provedbe i praćenja politika EU-a, a njezini su glavni korisnici institucije EU-a, istraživači, nacionalna tijela i javnost. Europski statistički sustav partnerstvo je Eurostata i nacionalnih statističkih ureda (NSU-i), koje funkcionira kao mreža. Eurostat usmjerava usklađivanje statistika u bliskoj suradnji s nacionalnim statističkim tijelima, koja prikupljaju podatke i sastavljaju statistike za nacionalne potrebe i potrebe EU-a.

Da bi utvrdile i provodile politike i aktivnosti u korist stanovništva EU-a u područjima nadležnosti EU-a kako su utvrđena u člancima 2. i 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), institucije EU-a trebaju potpune, pravodobne, pouzdane, detaljne, usklađene i usporedive europske statistike. Statistika tržišta rada o poslovnim subjektima posebno je važan izvor informacija za oblikovanje i praćenje politika.

Europska statistika tržišta rada o poslovnim subjektima službena je statistika koja opisuje funkcioniranje poslovnih subjekata u odnosu na tržišta rada. Na primjer, može pokazati ima li slobodnih radnih mjesta u poduzećima (potražnja za radnom snagom), koliko ima slobodnih radnih mjesta u usporedbi s onima koja su već popunjena i kako se ta radna mjesta razlikuju ovisno o vrsti ekonomske djelatnosti poduzeća. Štoviše, europska statistika tržišta rada o poslovnim subjektima pruža informacije o troškovima koje snose poslodavci za zapošljavanje osoblja (troškovi rada), o tome kako su ti troškovi strukturirani (npr. kolike su plaće i drugi troškovi) i kako se razlikuju ovisno o regiji ili ekonomskoj djelatnosti. Također uključuje podatke o pojedinačnim plaćama za reprezentativni uzorak zaposlenih te njihovim značajkama (npr. dob, spol, zanimanje, razina postignutog obrazovanja) i značajkama njihovih poslodavaca (ekonomska djelatnost, veličina itd.). Poslodavcima plaće čine znatan dio troškova proizvodnje i u određenoj mjeri određuju njihovu troškovnu konkurentnost. Većini zaposlenih plaće su glavni dio prihoda i pridonose njihovoj ekonomskoj dobrobiti.

Europska statistika tržišta rada o poslovnim subjektima obuhvaća prikupljanje sljedećih podataka:

- statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima, kojima se bilježi broj popunjenih i slobodnih radnih mjesta,
- anketu o troškovima rada, kojom se prikupljaju podaci o visini i strukturi troškova rada koje poduzeća snose za zapošljavanje radne snage,
- indeksa troškova rada, kojim se bilježe promjene u troškovima rada po satu koje poduzeća snose za zapošljavanje radne snage,
- anketu o strukturi plaća, kojom se prikupljaju podaci o plaćama isplaćenima pojedinačnim zaposlenicima i informacije o njihovim socioekonomskim značajkama,
- rodno uvjetovana razlika u plaći, kojom se mjeri relativna razlika u prosječnoj bruto plaći po satu između zaposlenih žena i muškaraca, a kao primarni izvor upotrebljava se anketa o strukturi plaća.

Pravni akti kojima je uređena statistika tržišta rada o poslovnim subjektima su:

- Uredba Vijeća (EZ) br. 530/1999 od 9. ožujka 1999. o **strukturnoj statistici o dohotku i troškovima rada** (SL L 63, 12.3.1999., str. 6.),

- Uredba (EZ) br. 450/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2003. o **indeksu troškova rada** (SL L 69, 13.3.2003., str. 1.),
- Uredba (EZ) br. 453/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o tromjesečnim **statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima u Zajednici** (SL L 145, 4.6.2008., str. 234.).

Definicija problema

Evaluacijom je zaključeno da je skup propisa o statistici tržišta rada o poslovnim subjektima omogućio prikupljanje visokokvalitetnih informacija koje se naširoko upotrebljavaju za predviđenu svrhu te da su države članice s vremenom poboljšale svoju usklađenost s propisima. Prednost je statistike tržišta rada o poslovnim subjektima ugled koji je stekla kao izvor usklađenih, učinkovitih, usporedivih i točnih informacija, koje se u velikoj mjeri koriste u organizacijama i oblikovanju politika na svim razinama. U proteklih 10 do 20 godina važnost statistike tržišta rada o poslovnim subjektima rasla je usporedo s razvojem politike u području ravnopravnosti, radnih uvjeta i praćenja monetarne unije. Usporedivi podaci na razini EU-a ključni su za te politike i pružaju jasnu dodanu vrijednost.

Međutim, u evaluaciji su istaknute i određene slabosti prilagodbe statistike tržišta rada o poslovnim subjektima novim potrebama, izvorima i metodama. Prvi je problem s postojećim pravnim okvirom taj što statistikom tržišta rada o poslovnim subjektima nisu obuhvaćene nove potrebe, izvori i metode. Pravni okvir ne odražava najnovije potrebe korisnika niti je dovoljno fleksibilan da odgovori na buduće potrebe. Korisnici traže pravodobnije podatke koji će se češće prikupljati i objavljavati (ovisno o vrsti statistike tržišta rada o poslovnim subjektima) i/ili kraće rokove za dostavu i diseminaciju. Propisima o statistici tržišta rada o poslovnim subjektima nije predviđena upotreba inovativnih izvora podataka jer oni u vrijeme donošenja tih propisa nisu bili dostupni. Stoga izvješćivanje o kvaliteti statistike nije prikladno za ocjenu kvalitete izvora koji bi se danas mogli upotrijebiti. Upotreba administrativnih podataka još je jedan novi trend. Države članice sve se više služe tim izvorom, koji omogućuje češće prikupljanje podataka (npr. tromjesečno) uz smanjeno opterećenje za poslovne subjekte. Međutim, okvir za izvješćivanje o kvaliteti u postojećim propisima o statistici tržišta rada o poslovnim subjektima nije prikladan za tu vrstu podataka.

Drugo, statistika tržišta rada o poslovnim subjektima ne obuhvaća značajne aktere gospodarstva EU-a, kao što su mikropoduzeća. Taj je nedostatak bio uočen već pri donošenju pravnih akata. Problem se rješavao na različite načine (zahtijevanjem studija izvedivosti koje vode do izmjene propisa ili pružanjem financijske potpore za stvaranje potrebnih kapaciteta), ali nije do kraja riješen kad je riječ o prikupljanju određenih podataka. Stoga su prikupljene informacije pristrane u nekim statistikama tržišta rada o poslovnim subjektima, ponajprije zbog toga što nisu obuhvaćeni svi sektori gospodarstva ili vrste poduzeća. Ta situacija varira i ovisno o prikupljanju podataka i razvoju događaja u različitim zemljama. Zbog toga se ne može iskoristiti sav potencijal podataka koji se dostavljaju Eurostatu (npr. agregati EU-a ne mogu se izračunati za cijelo gospodarstvo, a usporedbe zemalja otežane su, primjerice kad je riječ o anketi o strukturi plaća, jer nisu sve zemlje proširile svoje prikupljanje podataka na mikropoduzeća). Nepostojanje pravne obveze pružanja informacija o godišnjoj rodno uvjetovanoj razlici u plaći također je postalo problematično nakon što je taj pokazatelj uključen u praćenje europskog stupa socijalnih prava, cilja održivog razvoja UN-a br. 5 „Rodna ravnopravnost” i strategije za rodnu ravnopravnost. Neke države članice nisu dostavile nikakve godišnje podatke o rodno uvjetovanoj razlici u plaći.

Treće, statistika tržišta rada o poslovnim subjektima mogla bi se dodatno uskladiti pojednostavnjenjem pravne strukture (zamjenom triju okvirnih uredba koje su trenutačno na

snazi jednim konsolidiranim tekstem). Taj bi jedinstveni pravni okvir pružio sustavna upućivanja na odgovarajuće koncepte koji se upotrebljavaju u bliskim područjima, kao što su nacionalni računi i europske poslovne statistike. Od donošenja propisa o statistici tržišta rada o poslovnim subjektima propisi su u oba navedena područja ažurirani i njihova je metodologija revidirana (Europski sustav računa 2010., Uredba o europskim poslovnim statistikama donesena 2019.). Stoga je potrebno uskladiti statistiku tržišta rada o poslovnim subjektima radi postizanja dosljednosti u svim područjima i pružanja jasnoće korisnicima propisa o statistici tržišta rada o poslovnim subjektima, među ostalim statističkim uredima država članica.

Evaluacijom je utvrđeno da će ti problemi i dalje postojati i da bi se mogli pogoršati u budućnosti ako se ne poduzmu zakonodavne mjere.

Ciljevi

Opći je cilj mjere proizvodnja statistike tržišta rada i poslovnih statistika koje su ažurne, relevantne, obuhvaćaju sve važne gospodarske sektore, usporedive među državama članicama i dosljedne s povezanim statističkim područjima. Taj se cilj može raščlaniti na tri specifična cilja za otklanjanje prethodno navedenih nedostataka:

- prilagodba regulatornog okvira kako bi se omogućila fleksibilnost u ispunjavanju nastalih potreba, objavljivanje pravodobnije statistike i promicanje upotrebe inovativnih izvora i metoda (čija je kvaliteta propisno ocijenjena),
- proširenje obuhvata statistike na cijelo gospodarstvo i osiguranje iscrpnih podataka o rodno uvjetovanoj razlici u plaći,
- poboljšanje dosljednosti s povezanim statističkim područjima.

Opcije politika i njihovi učinci

Za razvoj opcija politike Eurostat je sastavio iscrpan popis svih mogućih mjera utvrđenih za vrijeme pripremnog rada s nacionalnim statističkim uredima, javnog savjetovanja i savjetovanja s dionicima za svako prikupljanje podataka. Mjere su zatim raspoređene regulatorne okvire ili opcije politike.

Tablica 1 prikazuje te opcije poredane prema razini ambicije. **Opcija 0** osnovni je scenarij. U **opciji 1** prikupljanja podataka navedena u tri postojeće uredbe integriraju se u novu jedinstvenu okvirnu uredbu koja obuhvaća i rodno uvjetovanu razliku u plaći. Usklađuju se definicije, koncepti i pristupi te se uspostavlja opći plan za bolju sinkronizaciju dostave podataka. Postoje jake metodološke poveznice: i. između ankete o strukturi plaća i rodno uvjetovane razlike u plaći te ii. između ankete o troškovima rada i indeksa troškova rada. Međutim, u opciji 1 ne rješava se pitanje novih potreba, pravodobnosti prikupljanja podataka ili njihova obuhvata do te mjere da bi se to u ovoj opciji trebalo dobrovoljno rješavati.

U **opciji 2** obuhvat je proširen na mikropoduzeća za anketu o strukturi plaća (glavne informacije); anketa o troškovima rada nije proširena na ta poduzeća. Opseg obje ankete proširen je na odjeljak NACE-a „Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje”, a statistikom o slobodnim radnim mjestima obuhvaća se cijelo gospodarstvo. Pravodobnost je poboljšana za indeks troškova rada; malo je poboljšana (za dva mjeseca) za anketu o strukturi plaća; nema poboljšanja pravodobnosti ankete o troškovima rada. Učestalost obje ankete ostaje ista kao u osnovnom scenariju. Razvoj pravne osnove za rodno uvjetovanu razliku u plaći i obuhvaćanje novih potreba također su dio ove opcije. Njome se osigurava bolja kvaliteta izvješćivanja o kvaliteti za sva prikupljanja podataka te bolja usklađenost i planiranje putem integrirane okvirne uredbe.

Naposljetku, **opcijom 3** iscrpno se obuhvaća potreba za poboljšanjem i usklađivanjem svih europskih statistika tržišta rada o poslovnim subjektima koju su istaknuli dionici. U nju su uključene sve utvrđene mjere politike. Te se mjere odnose na obuhvat, pravodobnost i visoku učestalost ankete o strukturi plaća i ankete o troškovima rada, izvješćivanje o kvaliteti, upotrebu administrativnih podataka i inovativnih izvora, usklađivanje koncepata u područjima europske statistike tržišta rada o poslovnim subjektima, uvođenje obveznih prikupljanja podataka o rodno uvjetovanoj razlici u plaći i obuhvaćanje novih potreba. To znači da je obuhvat obje ankete proširen na mikropoduzeća i na odjeljak NACE-a „Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje”, a statistikom o slobodnim radnim mjestima obuhvaća se cijelo gospodarstvo. Znatno se poboljšava pravodobnost ankete o strukturi plaća i umjereno se poboljšava pravodobnost ankete o troškovima rada. Ovom se opcijom poboljšava izvješćivanje o kvaliteti te usklađenost i planiranje statistike tržišta rada o poslovnim subjektima putem jedne integrirane okvirne uredbe.

Tablica 1: Opcije 0 (osnovni), 1, 2 i 3 u okviru nove jedinstvene okvirne uredbe – glavna obilježja i razlike

Skup mjera	Opcija 0 (osnovni scenarij)	Opcija 1	Opcija 2	Opcija 3
Rodno uvjetovana razlika u plaći (godišnje prikupljanje podataka)	ne	obvezno	potpuna provedba	potpuna provedba
Obuhvat	ne	dobrovoljno	Mikropoduzeća u anketi o strukturi plaća (samo glavne informacije). Javni sektor obuhvaćen je objema anketama (o strukturi plaća i o troškovima rada). Potpun obuhvat statistikom o slobodnim radnim mjestima.	Mikropoduzeća u objema anketama – o strukturi plaća i o troškovima rada (sve informacije). Javni sektor obuhvaćen je objema anketama (o strukturi plaća i o troškovima rada). Potpun obuhvat statistikom o slobodnim radnim mjestima.
Pravodobnost i učestalost	ne	dobrovoljno (samo pravodobnost)	Pravodobnost se u određenoj mjeri poboljšala (značajno poboljšanje indeksa troškova rada i umjereno poboljšanje ankete o strukturi plaća). Učestalost anketa nije se povećala.	Pravodobnost se poboljšala za indeks troškova rada i za anketu o strukturi plaća i o troškovima rada. Učestalost obiju anketa udvostručila se.
Izvjješćivanje o kvaliteti, upotreba administrativnih podataka i inovativnih izvora	ne	dobrovoljno (ali obvezno za rodno uvjetovanu razliku u plaći)	potpuna provedba	potpuna provedba
Novo potrebe	ne	dobrovoljno	da	da

Usporedba opcija i najpoželjnija opcija

Provedena je kvalitativna procjena četiriju opcija odabranih za procjenu učinka. Procijenjena je proporcionalnost, a zatim djelotvornost, učinkovitost i usklađenost. Sažetak te procjene prikazan je u tablici 2.

Kad je riječ o troškovima, opcija 3 stvara značajno povećanje opterećenja za poslovne subjekte i dovodi do povećanja njihovih troškova sudjelovanja u anketama za 88 %. Opcija 2 dovodi do povećanja opterećenja za poslovne subjekte od 11 %. U opciji 3 troškovi prikupljanja podataka povećavaju se za 64 % u odnosu na 12 % u opciji 2. Opcija 1 stvara zanemarivo povećanje opterećenja i troškova za poslovne subjekte i nacionalne statističke urede.

	Povećanje troškova za nacionalne statističke urede (u EUR)	Povećanje ukupnih troškova za nacionalne statističke urede u %
Opcija 1	215 000	1 %
Opcija 2	3 700 000	12 %
Opcija 3	19 300 000	64 %

	Povećanje troškova za poslovne subjekte (u EUR)	Povećanje ukupnih troškova za poslovne subjekte u %
Opcija 1	92 000	0,2 %
Opcija 2	4 700 000	11 %
Opcija 3	38 000 000	88 %

Svim opcijama osigurava se proporcionalnost. Opcija 2 utvrđena je kao opcija koja zadovoljava potrebe korisnika i pružatelja podataka na troškovno najučinkovitiji način. Iako bi korisnici podataka htjeli ambiciozniji prijedlog, kao što je opcija 3, bilo bi teško postići dogovor o toj opciji s obzirom na njezin učinak na opterećenje poslovnih subjekata.

Tablica 2: Usporedba opcija

Procjena		Rezultat		
		Opcija 1	Opcija 2	Opcija 3
Dosljednost s načelom proporcionalnosti (uspješno/neizvjesno/neuspješno)	Nadilazi li opcija ono što je potrebno za zadovoljavajuće postizanje ciljeva?	uspješno	uspješno	uspješno
	Je li područje primjene opcije ograničeno na aspekte koje države članice ne mogu same postići na zadovoljavajući način i bolje se mogu postići na razini EU-a?	uspješno	uspješno	uspješno
	Jesu li troškovi za EU, nacionalne vlade, regionalne i lokalne vlasti, poslovne subjekte i javnost razmjerni ciljevima inicijative?	uspješno	uspješno	neizvjesno
	Je li vrsta mjere (izbor instrumenta) najjednostavnija i u skladu sa zadovoljavajućim postizanjem cilja i djelotvornom provedbom?	uspješno	uspješno	uspješno
Djelotvornost (-- do ++)	Strateški cilj 1.1.: prilagodba regulatornog okvira kako bi se omogućila fleksibilnost u ispunjavanju novih potreba	+	++	++
	Strateški cilj 1.2.: objavljivanje pravodobnijih statistika	+	+	++
	Strateški cilj 1.3.: promicanje upotrebe inovativnih izvora i metoda (čija je kvaliteta propisno ocijenjena)	+	++	++
	Strateški cilj 2.: poboljšanje obuhvata statistike na cijelo gospodarstvo i osiguranje iscrpnih podataka o rodnoj uvjetovanoj razlici u plaći	+	+	++
	Strateški cilj 3.: poboljšanje dosljednosti s povezanim statističkim područjima	+	++	++
	Učinak na temeljna prava, među ostalim promicanje ravnopravnosti	+	+	++
	Društveni učinak	+	++	++
	UN-ovi ciljevi održivog razvoja	0	+	++
Usklađenost s općim ciljevima politike EU-	Usklađenost	-	+	+

a (-- do ++)				
Učinkovitost (-- do ++)	Učinkovitost	0	++	+

Praćenje i evaluacija

Uspješnost novog okvira za statistiku tržišta rada o poslovnim subjektima pratit će se i evaluirati na temelju operativnih ciljeva utvrđenih u okviru svakog od posebnih ciljeva. Kako bi se to postiglo, osmišljeno je 20 pokazatelja za praćenje i privremeni ciljevi. Prva evaluacija kojom će se zaključiti faza provedbe planira se provesti od tri do pet godina nakon stupanja na snagu novog pravnog okvira. Nakon prelaska na fazu primjene funkcioniranje i učinci propisa redovito će se evaluirati svakih tri do pet godina.